

Vývoj a používání fotografických materiálů za posledních 100 let

Pošmourné podzimní počasí mě přivedlo k bilančování a k sepsání této úvahy. Týká se vývoje a užití fotomateriálů za posledních zhruba 100 let až k přechodu na „digitál“. Tedy především filmů, ftopapírů a elektronických CCD čipů. Projdeme si spolu stručně, jak se měnilo používání filmů a fotoaparátů v souvislosti s pokrokem, vynálezy a patenty a hlavně se snažením výrobců a prodejců ve fotoprůmyslu.

Rok 1918 – nejčastějším typem fotoaparátu je typ na skleněné desky. Lidové fotoografování se v tu dobu ještě nenosí. Do zavedení fotoaparátu na kinofilm firmou Leica zbyvá ještě 8 let. Sklo bylo průběžně nahrazeno plochými filmy na celuloidové, později z bezpečnostních důvodů na nehořlavé plastové podložce. Tedy podobné jako zná většina z nás u filmů do Flexaretů nebo Smeny.

Dále uvádím zlomové okamžiky, kdy dochází k významnému zavádění nových technologií, které určují něco jako „módu“ ve fotoografování. Rok 1963 – Kodak INSTAMA-

TIC představuje systém levných a jednoduše ovladatelných fotoaparátů prodávaných až do konce 80. let a to převážně v USA a v kapitalistické cizině. Byl to takový předchůdce kompaktních fotoaparátů.

V době největšího technického rozmachu a technologického vrcholu klasické fotografie byl v roce 1968 objeven a patentován CCD a CMOS senzor, pozdější „likvidátor“ analogového záznamu fotografického obrazu. Počátkem 80. let uvádí japonská firma minilab FUJI, následně nejrozšířenějšího systému na velkokapacitní automatizované zpracování filmů a fotografií.

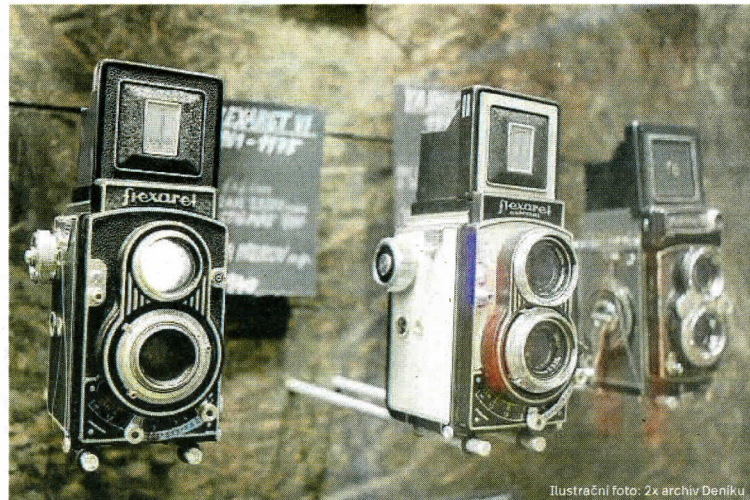
Je až s podivem, že teprve v roce 1986 je realizován nápad na jednorázový fotoaparát – první byla opět firma FUJI s typem QuickSnap. To takový KODAK APS formát se v roce 1996 již nestihl etablovat, a tak pokus o zavedení nového standardu proměnné velikosti filmového políčka převládala nastupující digitalizace. Po roce 1990 šly události a zavádění novinek ve fotobranži již velmi rychle. Výrobci fotoaparátů na film přizpůsobovali své modely digitální technice. Výrobci fotomateriálů – filmů a papírů se povětšinou nové situaci přizpůsobit nedokázali, ani vlastně nemohli...

Kolem roku 2005 končí výrobu kinofilmových zrcadlovek většina velkých producentů, následuje redukce prodeje kompaktních a jednorázových fotoaparátů na film a souběžně i ukončení výroby filmů u mnoha světových firem. V novém tisíciletí se ale překvapivě objevuje zvýšený zájem o „retro“ věci, nejinak je tomu i v oblasti fotoografování. Lidé se zajímají nejen o snímání na klasický černobílý

materiál, ale jsou znovuobjevovány např. techniky okamžité fotografie, v minulosti reprezentované firmou Polaroid. Dnes např. oblíbený (i v Česku) FUJI Instax.

zpracovávají se ale procesem C-41 jako barevné filmy.

Klasické filmové materiály a ftopřístroje jsou v současnosti používány pouze úzkým kruhem z řad profesionálů a

Ilustrační foto: 2x archiv Deniku

Zajímavá je i reinkarnace camery obscure, tj. techniky používané na počátku vynálezu fotoaparátu před více než 150 lety. Tuto techniku přináší pro širší vrstvy firma Ilford se svou fotografickou sadou ca-

» **Klasické filmové materiály a ftopřístroje v současnosti používá pouze úzký kruh z řad profesionálů a fandů, kteří z různých důvodů lpí na chemickém zpracování obrazu a za pomoci zvětšovacích přístrojů si zhotovují své snímky.**

mery obscure 4x5 PINHOLE Camera, tedy česky „dírkové komory“ (2011). V témže roce opět Ilford znovu uvádí na trh jednorázové fotoaparáty na film Black & White, aparáty používají standardní černobílý „kinofilm“ 24x36 mm,

fandů, kteří z různých důvodů lpí na chemickém zpracování obrazu a za pomoci zvětšovacích přístrojů si zhotovují své snímky.

Masové – lidové fotoografování se dnes zcela přesunulo do sféry digitálních technologií. V horizontu 20 let digitální technologie téměř eliminovala dlouhodobě zavedenou klasickou fotografii. Zmírněme prosím chaos naší digitální doby. Apeluji na všechny fotografky a fotografy, ať již používají jakoukoli techniku k zachycení obrazu: fotografujte raději méně snímků, „nevcakejte“ jako o závod, volte dobrou kompozici a hlavně – výsledky své práce opatřete popisem místa a času! Boudoucnost to velmi ocení, nebude nutno se probírat miliony podobných záběrů a jednoznačně se identifikuje, kde a kdy to bylo. Jako fotograf v muzeu, jehož součástí je také rozsáhlý fotoarchiv vím, o čem mluvím. Dobré světlo!

**Milan Ošťádal, fotograf
Muzeum regionu Valašsko**